

ששייך בה ענין הכריאה. שהכל נברא בשביל התורה ובשביל ישראל. וכמוכן גם מהמבואר בהמאמר הנ"ל דגם א"ק, נק' אדם דבריהא, וא"כ גם הוא נברא, ושיוך דומך שנברא בשביל התורה ובשביל ישראל. (במבית שתכלית הכוונה היא בתורה ובשכר ישראל, דכן נקבע הסדר שנתורה תהא נמשכות למטה בישראל, באופן שר יחוד נפלא כ"ו, עד שישאל אורחיתא נעשים כולם ח"ו).

אמנם, המשכה זו של התורה בישראל למטה, היא ירידה גדולה ועצומה. (שהרי התורה, שרשה ומקורה הוא נעלה ביותר, וכדאי' בזה"ל 18 דאורייתא מוזכמה נפקת, וידוע הפירוש בזה"ל, דנפקת דקא מחכמה, אבל שרשה ומקורה הוא נעלה יותר גם מבחי' ח"ע, ומשם צריכה לירד למטה מטה לעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו, הישראל נפ' שהם נשמות בגופים דוקא, היינו לא נשמות לפני התלבשותם דגוף, אלא בהיותם בגוף דקא, ואופן ירידת התורה הוא, כמאמר 20, ונורה לא בשמים היא, ואדרכה קוב"ה ופמליא דלוי, באים, מלמעלה לגוים, חברים מקשיבים לקולך גו'. וזהו גם מה דאיתא בספר תנאי קרישנא 23, שהתורה נסעה וירדה בסתר המדרגות, ממדרגה למדרגה, עד שנתלבשה כו', כדי שתהא כל מחשבה תפיסא בה, היינו שמתלבשת במוחו של אדם.

והנה, בשביל המשכה זו של התורה בעולם למטה, צריך להיות ענין של הכנה. והיינו שאינו מספיק, אפילו זה שירדה ממדרגה למדרגה בסתר המדרגות וכו', אלא שצריך שיהי' מצב מיוחד של הכנה וכלי, ומעצ, לקבל את התורה, ובהכנה זו שני ענינים. א) ההכנה למטה שהעולם יהי' מותקן לקבל את התורה. ב) ההכנה למעלה לירידת התורה למטה.

וביאור הענין הוא, דהנה כתיב 24, בהוציאך את העם ממצרים ותבדילן את האלקים על ההר הזה, דקאי על קבלת התורה, והיינו, שההכנה למטה תורה היא ע"י יציאת מצרים. דענין מצרים וגלות מצרים, הו' ענין המיצרים וגבוליים, ועד לענין המיצרים וגבוליים שבעולם, הו' התחתון, שאין תחתון למטה ממנו, ובהו גופא, ענין מצרים בפשטות, היא העבודת פור' ותכלית הירידה, וכדי, שהעולם יהי' מוכן

וביאור הענין הוא, דהנה כתיב 24, בהוציאך את העם ממצרים ותבדילן את האלקים על ההר הזה, דקאי על קבלת התורה, והיינו, שההכנה למטה תורה היא ע"י יציאת מצרים. דענין מצרים וגלות מצרים, הו' ענין המיצרים וגבוליים, ועד לענין המיצרים וגבוליים שבעולם, הו' התחתון, שאין תחתון למטה ממנו, ובהו גופא, ענין מצרים בפשטות, היא העבודת פור' ותכלית הירידה, וכדי, שהעולם יהי' מוכן

המשך החזרים שם ע' פד. 16) ראה תנאי פ"ה. 17) ראה ח"ג עג, א. 18) ח"ב קכא, א. וראה שם פה, ג. 19) אנה"ק ס"א (קב, ב). לקו"ת במדבר ז, א. ובכ"ט. 20) נצבים ל, יב. ב"מ נט, ב. תמורה סו, א. רמב"ם ח"ל יסודות רפ"ט. ובכ"מ. 21) ראה דב"ר פ"ב, יד. 22) שו"ע ח, יג. וראה שהש"י עה"פ. 23) פ"ד. 24) שמות ג, יב.

הנחת הת' בלתי מוגה

הנחת הת' בלתי מוגה

בס"ד. אחרון של פסח ה'תשמ"ה.

16

והחרים הו' את לשון ים מצרים, והניף ידו על הנהר בעים רחוק, והכחו לשבעה נחלים, והדריך בנעלים גו'. וידועים הדיוקים בזה בדרושי רבותינו נשיאנו 2, עד להמשך והחרים חרף"א לכ"ק אדמו"ר מהר"ש 3 (בעל ההוראה דלכתחילה אריבער 4), מהו שמשנה בכתוב מחללה לסוף, דבתחלת הכתוב נאמר והחרים ה' את לשון ים מצרים, שהמעלה בלשון ים מצרים היא באופן דוהחרים, משא"כ בסיום הכתוב נאמר והניף ידו על הנהר בעים רחוק, והכחו לשבעה נחלים, שהכאת הנהר היא בידו ולשבעה נחלים. גם צריך להבין 2, מהו ענין בקיעת לשון ים מצרים לעתיד. דלכאורה ענין זה (בבקיעת הים למצרים) ה' כבר בימי יציאת מצרים, בקריעת ים סוף, ולמה צריך לבקיעה דים מצרים גם לע"ל. דהן אמר שכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, וגם מוכלירין יצי"מ לימות המשיח, שנאמר 6, כל ימי חייד להביא לימות המשיח, מ"מ אינו מוכן, למא נוגע כ"כ, לע"ל, ענין היציאה ממצרים והבקיעה דים מצרים, ועד שענין זה (והחרים ה' את לשון ים מצרים) הוא הקדמה למ"ש והניף ידו על הנהר בעים רחוק, והכחו לשבעה נחלים, בקיעת הנהר דלעתיד. גם ידוע היינו, דבקריעת ים סוף, כתיב 1, כח"כ ים סוף לגוים, ואיד"ל 9 שנתקל הים לג"ב גוים, משא"כ לע"ל כתיב והחרים ה' את לשון ים מצרים, דענין והחרים פירוש נכוש כל הים 10 (כמוכן מכונה פסוקים). גם צ"ל מה שבק"ס נחלק הים לג"ב גוים כנ"ל, ובקיעת הנהר דלע"ל היא לשבעה נחלים דוקא (ולא לג"ב). גם ידוע היינו, במ"ש אח"כ, והדריך בנעלים, דאחר גורל ההפלאה שבבקיעת ים מצרים והנהר דלע"ל, מהו הסיום אח"כ שיהי' נסתר בנעלים.

17

וגזרות הביאור בזה (כמבואר בארוכה בהמאמר). ובהקדם, מה שאר"ל 11, על הפסוק 12, בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. בראשית בשביל התורה, שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראת ראשית, דמזה מוכן, שכל העולם כולו, את השמים לרבות צבאיהם ואת הארץ לרבות צבאיו 13, נבראו בשביל התורה וישראל. וכל ענין, אלא שגם הנבראים הכי עליזים, נבראו ג"כ בשביל התורה וישראל. וכדאי' בזה"ל 14 שהפסוק בראשית ברא גו' כולל הספירות העליונות, ומה מוכן, שכולל גם את הספירות הגבוהות, וכל דרגא

1) ישע"י יא, טו. 2) סידור רצא, א. וראה גם לקו"ת צו סו, ד ואילן. שער האמונה פ"ב ואילן. ובכ"מ. 3) בתחלתו. 4) וגזרות קודש אדמו"ר מחזיק"צ ח"א ע' חז"ל. 5) מיכה ז, טו. 6) ראה סו, ג. 7) ברכות יב, סע"ב ואילן. ובכ"מ. 8) תהלים קלח, יג. 9) ראה פרש"י תהלים שם. פור"א פמ"ב. מביאנו בשלח ד, טו. 10) ראה המשך החזרים שם. ועוד. 11) רש"י ורמב"ן עה"פ. 12) בראשית א, א. 13) ראה פרש"י בראשית א, ד. 14) ח"א רנו, ב.

ב.

יפודר³⁹, ועד כפי שהי' העולם קודם מ"ת. ועוד, שהים נק' 40' מקוה המים (קווי וקיימו⁴¹) והוא בחי' הדיבור, שהי' עשועה דבר נפיר בפ"ע מהאדם המדבר. והוא ענין קרי"ם, דכשם (שבועות) הי' צ"י הכנה והקדמה לקבלת התורה, כך הי' צ"י גם (מלמעלה) הכנה והקדמה ביטול המדינה והגבלה שלמעלה, עד לביטול המצרים דקדושה, ועי' ע"י ייח' גילוי עצמותו ומהותו ית', אגא נפשי כתבית יתבית. והוא ענין קריעת ים סוף, דתמורת זה שהיה הוא מעלים ומסחיר כו', נעשה בו קריעה ובקיעה, שלא יעלים ויסחיר כו', שכל זה הי' הכנה למתן תורה במשנות.

(11)

והנה כ"ז הוא במתן תורה הנגלית, ועד"ז יובן גם במתן פנימיות התורה, שגם בשביל זה צ"י ע"ד ענין זה דקרי"ם. והענין הוא, דהנה לע"ז משיח ילמד תורה את העם כולו⁴², ועד שאר"י צ"י⁴³, תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא, שיהי' לימוד חדש צומרי וכמבואר בכ"מ (בסידור⁴⁴), ובארכוב. בשער האמונה לאדמו"ר האמצעי⁴⁵, ועוד, דלע"ז ייח' הלימוד בבחי' רא'י, דהגילוי דבחי' רא'י, הוא גילוי חדש, וגילוי זה ייח' בבחי' מחשבה שבחורה. ואופן המשכחה הוא שהיא נמצאת דוקא למטה, דכמו שבגולה דתורה, אופן המשכחה למטה הוא באופן דלא בשמים היא. ובנ"צ שעיך פס"ד התורה הוא למטה דוקא, כמאמר חברים מקשיבים לקולך, עד"ז ייח' אז גם בנשמתא דאורייתא⁴⁶, פנימיות התורה, שעיקרה ייח' למטה דוקא ובחי' רא'י.

(12)

ובזה יובן תוכן ענין בקיעת הנהב דלע"ז, דכשם שבגילוי נגלה דתורה, גופי תורה⁴⁸ הי' צ"י בקיעת ים סוף, וגילוי עולם הייבור, עלמא דאתגליא, עד"ז הוא גם לע"ז, דבשביל גילוי תורתו של משיח, צ"י בקיעת עולם המחשבה, עלמא דאתכסיא, והוא ענין בקיעת הנהב דלעתיך, דמה שהבקיעה היא בנהב דוקא, והא, משום שהמחשבה (פנימיות) נמשכה לנהב דוקא, שהמחשבה⁴⁶ אינה נחה ושוקטת ונמשכת תמיד, וע"כ נק' נהב, שנמשך תמיד מלשון⁴⁷ ונהרו אליו כל הגוים, ועד לאופן של רחובות הנהב, והוא ענין בקיעת הנהב, דבשביל שיהי' גילוי בחי' פנימיות התורה, בחי' מחשבה, צריך לבטל ההעלמות וההסתרים, שלא יעלמו על המחשבה כו'.

(39)

בראשית ב, י' (40) שם א, י' מקורות פ"ה מ"ד. (41) ראה יבמות קכ"א, א. ב"ב י"ט, א. (42) רמב"ם הל' חשוכה פ"ט ה"ב. וראה לקו"ת שם פ"ב, שער האמונה פנ"ו ואילן. סהמ"צ לוצ"צ מצוה מינו מלך פ"ג. (43) וק"ר פ"ג, ג. וש"נ. (44) פס, סע"א. ובכ"מ. (45) שם. (46) ראה חז"ל קנב, א. א. (46) אבות ספ"ג. (46) לקו"ת שם פ"ז, סע"א. (47) ישע"י ב, ב.

לקבלת התורה, צריך לפעול ענין הציאה ממצרים, היינו ביטול ההגבלות ומיצרים דמצרים, וכפשוטו הענין, דהתכלית דמ"ת היא לפעול גם במקום הכי תחתון שבועות, בחי' מצרים, והוא גם מה שפרעה אמר²⁵ לא ידעתי את הוי', ורק אללים יענה את שלום פרעה²⁶, היינו רק בחי' אללים שהוא בגימט' המשכת שם הוי' רבי"ם²⁸, משא"כ הוי'. ובמ"ת נחודש ענין המשכת שם הוי' בעולם²⁸, ובמקום הכי תחתון שבועות, ולאחר שבערו הכ"ו דורות (בגימט' שם הוי'), שהיו נזונים בחסדו של הקב"ה²⁹, אז התחיל ענין ידעתי את הוי', והו' הי' הכנה ובידור וזיכור העולם, שיהי' מוכשר לקבל את הגילוי דמ"ת. ובפרסיות, התחיל ענין זה (ידעתי את הוי') ביצקב בחי' שבאבות³⁰, (כנודע³⁰ שאז התחיל ענין דמ"ת), דכתיב כי' 32, ואנכי אעלך גם עלה, ואת יהודה שלח לפניו להורות לפניו גושנ³³, ולפנ"ו 341 ויוסף הורד מצרימה, דע"י הקדמה זו נעשה העולם מוכן להגילוי דמ"ת. ואח"כ הי' מ"ת, שבעת מ"ת, הי' 35 ביטול הגזירה דעליונים לא ירדו ותחתונים לא יעלו, ואני המתחיל. ועד שאז הי' גילוי ענין (אנכי) ר"ת, אגא נפשי כתבית יתבית³⁵, שהי' גם לפני מ"ת, הי' כבר ענין לימוד התורה וקיום התורה, ומ"מ לא הי' העולם מוכשר לקבל את הגילויים שבמ"ת, ולכן לא הי' אז ענין של נתינת התורה ברעש גדול, משא"כ במ"ת, שאז נתבטלה הגזירה, וכשם שבועות למטה הי' צ"י הכנה והקדמה לקבלת התורה, שזהו ענין יציאת מצרים, עד"ז הי' צ"י הקדמה והכנה זו גם למעלה, והוא ענין קריעת ים סוף, דהנהגה ים סוף מלשון סוף וקצה קאי על ספירת המלכות, שהיא בחי' דיבור העליון, שהדיבור הוא סופא דכל דרגין, שבדבר הוי' 3, שמים נעשור³⁷, היינו שהתהוות כל סדר ההשתלשלות, הוא ע"י דבר הוי', מר' דאצילות. כי דוקא ע"י ענין הייבור, יכול להיות ענין המציאות, עד לעולם מלשון העלם והסתרה³⁸, וגם, דכמו שספי' המלכות, עולם הייבור, ענינו, לכסות ולהעלים על המוחין והמדות שבדיבור, כמו"כ הי' מוכנה על כל מה שבתוכו, ומטעם זה נק' המל' עלמא דאתכסיא שמכסת על כל מה שבתוכו. שמוזה נעשה התחלה ואפשרות לעלמא דאתגליא, עולמות בי"ע, ועד שרגלי' יורדות למטה יותר, בבחי' ומשם

(25) שם ה, ב. וראה בכ"ז ספר תעריכים ח"י ערך אה"ע ע' ערה. וש"נ. (26) מקץ מא, פו. וראה מקומות שכתורה קדומה. (27) שער היחוד והאמונה פ"ו. ובכ"מ. (28) ראה פרדס שער עז"כ בערכו. ובכ"מ. מרש"י ירא כ, יג. וישלח לו"ז. (28) ראה תו"א ג, א. ובכ"מ. (29) פסחים קי"ח, א. (30) בכ"מ. רש"י. (31) ראה ל"ת להאריך ר"פ לך. אה"ת ח"ש קנב, א. ואילן. ובכ"מ. (32) ויש מו, ד. (33) שם, כח. (34) וישב לס, א. (35) שמו"ר פ"ב, ג. תתומא וארא פו. (35) שכת קח, א. (36) לקו"ת צו פו, ד. (37) תולעים לג, ו. (38) לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

